

ТЕМА. ДОТИЧНА ДО КОЛА, ЇЇ ВЛАСТИВОСТІ

Мета:

навчальна: повторити означення дотичної до кола, теореми про властивість та ознаку дотичної до кола; формувати вміння розв'язувати задачі, які передбачають використання поняття дотичної, її властивості та ознаки;

розвивальна: розвивати абстрактне мислення; формувати вміння виділяти головне в інформації;

виховна: виховувати творчу активність, цілеспрямованість, самокритичність.

Тип уроку: формування вмінь і навичок

ХІД УРОКУ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ЕТАП.

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ

1. Повторення теоретичного матеріалу

Дотична до кола
----

1. *Означення.* Якщо пряма a має з колом спільну єдину точку A , то пряма a — дотична до кола; A — точка дотику.
(Пряма b має з колом дві спільні точки, b — січна.)

Пряма називається дотичною до кола, якщо вона має з колом одну спільну точку. Ця точка називається точкою дотику.

2. *Властивість.* Якщо a — дотична до кола (з центром O , радіусом R), A — точка дотику, то $OA \perp a$.

Дотична до кола перпендикулярна до радіуса цього кола, проведеного в точку дотику.

3. **Ознака.** Якщо пряма a проходить через точку A кола, $OA \perp a$ (OA — радіус кола), то a — дотична.

Виконання усних вправ

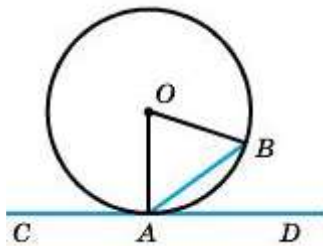
1. AM — радіус кола з центром у точці A , пряма AB перпендикулярна до AM . Чи є пряма AB дотичною до кола?

2. Пряма AB — дотична до кола з центром у точці O , точка дотику позначена буквою M . Яким є трикутник AMO : тупокутним, прямокутним чи гострокутним?

3. Коло з центром O дотикається до сторони AB трикутника ABC у точці M . Кут MBO дорівнює 21° . Чому дорівнюють решта кутів трикутника MBO ?

ІІІ. ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ І НАВИЧОК

Виконання письмових вправ

Задача №1

Дано: $\angle BAD = 35^\circ$

Знайти: кут AOB

Розв'язання:

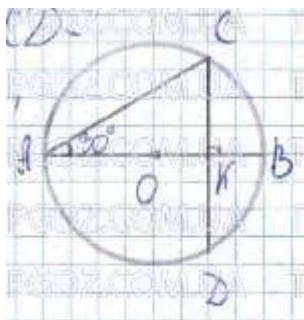
Кут $BAD = 35^\circ$ і кут $OAD = 90^\circ$, тоді кут $OAB = 90^\circ - 35^\circ = 55^\circ$.

$\triangle AOB$ - рівнобедрений, бо $OA = OB$ - радіуси. Тоді кут $OBA = 55^\circ$

Кут $AOB = 180^\circ - (55^\circ + 55^\circ) = 70^\circ$

Відповідь: 70°

Задача №2

Дано: коло, AB -діаметр, AC і CD -хорди

$AC = 12$ см; кут $BAC = 30^\circ$, $AB \perp CD$

Знайти: довжину CD

Розв'язання:

За умовою $AB \perp CD$, тоді $m.K$ - середина відрізка CD

Трикутник AKC – прямокутний. Проти кута $\angle C = 30^\circ$ лежить катет $KC = AC:2$ (половині гіпотенузи). $KC = 12:2 = 6$ (см).

$m.K$ - середина відрізка CD , тоді $KD = CK = 6$ см. Маємо $CD = 6\text{ см} + 6\text{ см} = 12$ см.

Відповідь: 12 см.

3. Пряма AB дотикається до кола з центром O в точці A .

Знайдіть:

1) кут $\angle OBA$, якщо $\angle AOB = 20^\circ$;

2) радіус кола, якщо $\angle AOB = 45^\circ$, $AB = 8$ см.

IV ПІДСУМКИ УРОКУ

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Повторити параграф 17.

Розв'язати задачу.

У колі з центром O проведено хорду AB , причому $\angle AOB = 120^\circ$. Знайдіть кут між хордою і дотичною, проведеною до кола в точці B .